

Warszawa, 24 czerwca 2021 r.
KL/253/185/AZ/2021

Pani

Aleksandra Ziółkowska–Majkowska

Dyrektor Departamentu Legislacyjnego Prawa Cywilnego
Ministerstwo Sprawiedliwości

Pan

Andrzej Vertun

Zastępca Dyrektora Departamentu Legislacyjnego Prawa Cywilnego
Ministerstwo Sprawiedliwości

Szanowni Państwo,

w związku ze zmianami prawnymi w obszarze postępowania cywilnego, zwłaszcza w związku z ustawą z dnia 28 maja 2021 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, Konfederacja Lewiatan przedstawia niżej wskazane pytania oraz rekomendacje względem nowych zasad funkcjonowania systemu doręczeń.

Uprzejmie prosimy o odpowiedź w przedmiocie wskazanych rekomendacji oraz pytań.

Z poważaniem,

Maciej Witucki
Prezydent Konfederacji Lewiatan

W załączeniu:

Pytania i rekomendacje w przedmiocie zmian prawnych dotyczących systemu doręczeń w ramach procedury cywilnej.

Pytania i rekomendacje w przedmiocie zmian prawnych dotyczących systemu doręczeń w ramach procedury cywilnej

I. Pytania

Poniżej zostały zaprezentowane pytania dotyczące funkcjonowania systemu doręczeń w obszarze procedury cywilnej w ramach nowych zasad:

1. Czy przewidywane jest, aby prywatne podmioty realizujące usługi poczty elektronicznej mogły oferować w ramach specjalnych usług skrzynki pocztowe (wraz ze wszelkimi zabezpieczeniami przewidzianymi przez przepisy) na użytek planowanych e-doręczeń w obszarze procedury cywilnej?
2. Jaki jest stan prac regulacji bądź informacji dotyczących samego procesu zakładania i funkcjonowania kont na portalu informacyjnym sądów powszechnych?
3. Co stanie się w przypadku, gdy do danej sprawy nie będzie przypisany w portalu pełnomocnik w kwestii doręczeń korespondencji, tj. czy korespondencja zostanie wysłana na adres e-mail, czy jednak zastosowana zostanie fikcja doręczenia po 14 dniach, a to, że pełnomocnik nie zawnioskował o dostęp potraktowane zostanie, jako jego zaniedbanie? Czy sąd przed doręczeniem będzie musiał obligatoryjnie zweryfikować czy pełnomocnik ma dostęp do sprawy, a w przypadku braku dostępu – nada go pełnomocnikowi przed doręczeniem z urzędu?
4. Konto główne pełnomocnika ma uprawnienia do tworzenia subkont dla substytutów, pracowników kancelarii lub innych podmiotów, które mają upoważnienie do wglądu do sprawy. Czy w związku z tym z faktu utworzenia subkonta można wywodzić upoważnienie do odbioru korespondencji czy też do skutecznego odbioru dojdzie tylko wtedy, gdy uprawnienie danej osoby wynikać będzie ze stosownego pełnomocnictwa/upoważnienia znajdującego się w aktach sprawy? Jaki skutek będzie miało odebranie korespondencji przez użytkownika zależnego przez subkonto?
5. W jaki sposób będzie następowała weryfikacja pełnomocnika, któremu należy nadać dostęp do sprawy - w treści pozwów czy wniosków pełnomocnik nie podaje swojego numeru PESEL (może się zdarzyć, że jest dwóch pełnomocników o tym samym imieniu i nazwisku)?
6. Jeżeli w sprawie występuje kilku pełnomocników mających dostęp do sprawy, to, któremu z nich sąd będzie doręczał pismo procesowe?
7. W jaki sposób należy liczyć terminy procesowe w przypadku odbioru pisma przez pełnomocnika w weekend bądź w dzień ustawowo wolny od pracy? Od kiedy zaczyna biec termin procesowy?

8. Co się w stanie w przypadku, gdy w danej sprawie pełnomocnik złoży wniosek o dostęp do sprawy sądowej, jednak jego rozpoznanie będzie się przeciągać (czasami rozpoznanie wniosku o dostęp do sprawy przez sąd zajmuje kilka tygodni), a w tym czasie pojawi się korespondencja, która będzie podlegała doręczeniu za pomocą portalu sądowego?

II. Rekomendacje

W naszej ocenie, dla skutecznego i efektywnego funkcjonowania systemu doręczeń poprzez Portale Informacyjne Sądów Powszechnych, niezbędne jest zachowanie poniższych warunków funkcjonowania systemu:

1. **Dostęp do sprawy:** Obecnie pełnomocnik profesjonalny po otrzymaniu pisma drogą papierową pozyskuje wiedzę na temat sygnatury akt sprawy i na tej podstawie może złożyć na portalu wniosek o nadanie mu dostępu do danej sprawy. Po wprowadzeniu doręczeń poprzez portale, która zakłada niemal całkowite przeniesienie procesu doręczeń z papieru do wersji elektronicznej, niezbędne jest wprowadzenie systemu, w ramach, którego dostęp do sprawy powinien być nadawany automatycznie po pojawieniu się pełnomocnika w sprawie, a więc np. w przypadku powodów masowych – niezwłocznie po wpływie i zarejestrowaniu pozwu. Pierwszym pismem w sprawie, np. w sprawach o zapłatę, jest zazwyczaj nakaz zapłaty, a ten doręczany ma być poprzez portal. W związku z tym pełnomocnik powinien już mieć w tym momencie dostęp do sprawy.
2. **Wielość pełnomocników:** Wyraźnie powinno być wskazane, który pełnomocnik pobrał plik i czy rozpoczął się bieg terminu. Ryzykowne są sytuacje, gdzie np.: byli współpracujący radcowie dalej mają dostęp do sprawy na portalu (taka sytuacja istnieje nawet, jeśli umocowanie wygasło i zostało to zgłoszone do sądu). Do portalu zapewne będą też mieli dostęp pełnomocnicy substytucyjni, którzy także będą mogli odbierać pisma. Pisma powinny być, zatem kierowane do konkretnego pełnomocnika i tylko odbiór przez niego lub jego subkonto skutkował rozpoczęciem biegu terminu.
3. **Automatyzacja dostępu:** W związku z tym, że nowa regulacja ma mieć zastosowanie także do postępowań w toku, profesjonalni pełnomocnicy powinni uzyskać dostępy do spraw, w których występują, w sposób automatyczny (tj. bez konieczności składania stosownych wniosków), jeszcze przed dniem wejścia w życie nowej regulacji. Rozważyć należy zasadność automatycznego udzielenia dostępu także do spraw zakończonych, a to na wypadek ich dalszego procesowania np. w razie uchylecia tytułu wykonawczego.
4. **Odróżnienie pism ze względu na ich charakter:** Niezbędne stanie się wyodrębnienie i oznaczenie w portalach informacyjnych tych dokumentów, które mają być doręczone w nowym trybie (tzn. tych, które sąd zamieszcza na portalu w celu ich doręczenia pełnomocnikowi profesjonalnemu).

Chodzi o jednoznaczne odróżnienie pism podlegających doręczeniu w trybie KPC (pisma procesowe, zawiadomienia, wezwania i orzeczenia), od pozostałych dokumentów i informacji, które bardzo licznie pojawiają się w systemie portali informacyjnych (np. notatki służbowe, korespondencja sędziego z sekretariatem, zarządzenia niepodlegające doręczeniu itp.). Celem jest umożliwienie profesjonalnemu pełnomocnikowi identyfikacji i dotarcia do tej części informacji pojawiających się na portalach, z którą ustawa wiązać będzie skutek doręczenia oraz zapobiegnięcie pobieraniu i przetwarzaniu zbędnych dokumentów, (co byłoby niekorzystne także z punktu widzenia wydolności sądowego systemu teleinformatycznego). Zasadne jest wyodrębnienie i oznaczenie tych dokumentów zarówno na poziomie portalu informacyjnego (osobna zakładka albo odrębne oznaczenie tych dokumentów), ale także na etapie mailowego zawiadomienia, które pełnomocnik otrzymuje z systemu.

5. **Ujednolicenie oznaczenia pism:** Niezbędne jest właściwe nazywanie zamieszczanych na portalu dokumentów oraz ujednolicenie tego nazewnictwa, tak, aby nazwa odpowiadała charakterowi prawnemu danego dokumentu.
6. **Oznaczanie dat:** Użytkownik portalu powinien mieć udostępnioną i widoczną na portalu zarówno datę zamieszczenia dokumentu podlegającego doręczeniu, (od której to daty liczony będzie termin 14 dni na podjęcie korespondencji) jak i datę odbioru pisma przez stronę lub datę skutku doręczenia w przypadku nie podjęcia korespondencji w terminie 14 dni od jej umieszczenia na portalu, (od których to dat liczone będą z kolei standardowe dla danej korespondencji terminy).
7. **Łączenie się systemów:** Konstrukcja systemu teleinformatycznego obsługującego portal informacyjny powinna umożliwiać łączenie się z nim systemów teleinformatycznych funkcjonujących w kancelariach prawnych (otwartość na API).
8. **Funkcjonalność konta zależnego:** Odbiór korespondencji musi być możliwy także z poziomu portalowego konta zależnego.
9. **Masowe pobieranie korespondencji/ dokumentów z portalu:** Rekomendujemy stworzenie możliwości masowego pobierania dokumentów z portalu za dany dzień, za dany okres, określonej kategorii (filtrowanie, które umożliwi wybór daty, zakresu dat i kategorii pism, np. pobierz wszystkie uzupełnienia braków i zarządzenia z dnia X).
10. **Moment odbioru korespondencji:** Rekomendujemy doprecyzowanie, że momentem odbioru korespondencji jest nie sam moment zalogowania się do portalu czy otwarcia danej sprawy, ale precyzyjnie moment podjęcia konkretnej korespondencji tj. otwarcie/pobranie pliku zawierającego dokument podlegający doręczeniu.
11. **Zawiadomienie o nieobecności:** W celu ochrony podstawowych praw obywatelskich przysługujących także profesjonalnym pełnomocnikom, rekomendujemy wprowadzenie

systemu, w ramach, którego pełnomocnik miał będzie możliwość zgłaszania do systemu portali informacyjnych (do wszystkich apelacji jednocześnie) zawiadomienia o urlopie lub niezdolności do pracy z powody choroby (szczególnie w okresie epidemii). W okresie tym bieg terminów na odbiór korespondencji powinien być zawieszony lub nie powinien rozpoczynać się.

12. **Dni wolne od pracy:** Rekomendujemy wprowadzenie takich zmian w systemie, aby zamieszczanie na portalach informacyjnych dokumentów podlegających doręczeniu nie następowało w niedziele i święta, a więc w dni wolne od pracy, tak jak obecnie nie dokonuje się w takich dniach doręczeń korespondencji w papierze.
13. **Ujednoczenie zasad:** Niezbędne jest ujednoczone w skali całego kraju zasad działania sądów korzystających z portali, w szczególności sposobu wprowadzania informacji i nazewnictwa dokumentów. Obecnie obserwujemy wielorakość sposobów postępowania, które regulowane są w głównej mierze zarządzeniami prezesów poszczególnych sądów oraz wykształconą w danym sądzie praktyką.
14. **Problemy techniczne:** Dotychczasowe doświadczenia w korzystaniu z systemów teleinformatycznych obsługujących postępowania sądowe (e-Sąd, portale informacyjne) wskazują, że zbyt często strona postępowania ma zablokowaną możliwość działania z uwagi na kwestie techniczne leżące po stronie sądów. Wszelkie postoje i spowolnienia systemu, a w szczególności okresy awarii i prac technicznych skutkować powinny automatycznym zawieszeniem lub zatrzymaniem rozpoczęcia się biegu terminu na podjęcie korespondencji zamieszczonej na portalu.
15. **Informacja o wypowiedzeniu pełnomocnictwa:** Obecnie w portalu sądowym brak jest możliwości zaznaczenia przez profesjonalnego pełnomocnika, że doszło do wypowiedzenia pełnomocnictwa (przez samego pełnomocnika bądź klienta). W związku z powyższym do rozważenia pozostaje kwestia możliwości przesłania takiej informacji w portalu, żeby nie dochodziło do doręczeń pism po ustaniu stosunku pełnomocnictwa.
16. **Zabezpieczenia antywirusowe:** W sytuacji, gdy na portalu zamieszczane będą także pliki udostępniane przez strony postępowań, dodatkowo zwiększa się waga zabezpieczeń antywirusowych po stronie systemu Portali Informacyjnych Sądów Powszechnych, tak, aby system ten nie stał się pośrednikiem w przekazywaniu złośliwego oprogramowania, ani sam nie stał się jego ofiarą.
17. **Gotowość technologiczna:** Nowa regulacja wchodzi w życie 3 lipca 2021. Istnieje jednak obawa, że sądy nie będą gotowe do stosowania nowej ścieżki doręczeń. Rodzi to po stronie profesjonalnych pełnomocników istotny problem braku jednoznacznej informacji oraz w konsekwencji stanu niepewności, jaką ścieżką dojdzie do doręczenia w danej sprawie

lub w danym sądzie, czy dokument zamieszczony na portalu zostanie jeszcze doręczony w formie papierowej czy już nie, od kiedy liczyć należy skutki doręczenia oraz wiele innych utrudnień.

Przed wejściem w życie przepisów, na poziomie krajowym (ewentualnie na poziomie Prezesów Sądów Apelacyjnych odpowiedzialnych za poszczególne portale) wydany powinien zostać jednoznaczny komunikat na temat tego, od kiedy „ruszą” doręczenia poprzez portal. Szczególnie niekorzystnym zjawiskiem byłaby sytuacja, w której część sądów działałaby już zgodnie z nową ustawą, a część nie.

Konfederacja Lewiatan, KL/253/185/AZ/2021

